

Genesis 39: 20b – Genesis 41: Dromen.

Orde van dienst:

Welkom

kaars

Votum en zegengroet van Sela

Gebed

Kindmoment:

Zingen: kinderlied

Inleiding:

Lezen: Genesis 39: 20b – Genesis 41: 57

Zingen uit het nieuwe Liedboek: Psalm 105: 6, 7

Preek

Sela Ik ben

Wet

Zingen uit Nieuwe Liedboek: Lied 912 Neem mijn leven,...

Gebed

Collecte

Sela Wees bij ons.

Zegen.

Welkom:

Inleiding: We lezen het leven van Jozef. Het leven van een slaaf, die onderkoning wordt in het machtigste rijk van die dagen. Egypte. Een land dat leefde van het water van de Nijl. Dia 1
Twee keer per jaar was er zoveel water in de nijl, dat de rivier ver buiten haar oevers trad en vruchtbare klei achterliet. Met het water werden akkers bevoeid door lange irrigatiekanalen. Dia 2
De Nijl-delta is vruchtbaar en vol leven. Dia 3
Het goud uit Nubië kwam op schepen over de Nijl Egypte binnen.
De oude geschiedschrijver Herodotus noemde Egypte dan ook "het geschenk van de Nijl".
En natuurlijk werd dus ook de Nijl als godheid vereerd. Net als de zon, die leven wekte.

Jozef leeft niet meer.

Egypte is allang ten onder gegaan.

We zoeken in onze tijd de graven van de farao's in de 'vallei der koningen'. Dia 4

We bewonderen hun mummies en hopen op goud en zilver.

Heel soms vinden we nog een onaangeroerd graf.

Zoals in 1922 het graf van Toetanchamon werd ontdekt door Howard Carter. Dia 5

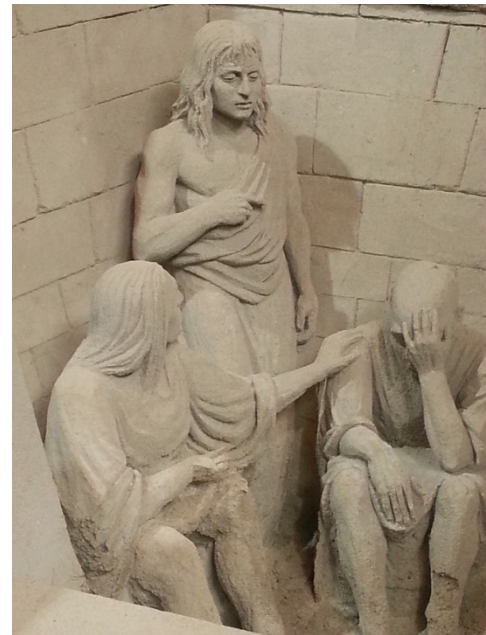
Het graf was niet geplunderd en lag vol kunstschaten. Dia 6

Zijn gouden dodenmasker en alle andere schatten laten iets zien van de macht en rijkdom van het oude Egypte. Dia 7

De geschiedenis van Jozef speelt zo'n 4000 jaar geleden. Zo'n 2000 jaar voor de geboorte van Christus. Andere tijd, andere cultuur, andere goden. Wat zit daarin voor ons?

Veel: als je het verhaal leest, lees je over gewone mensen. Mensen als wij. Lees je over een God die in al die eeuwen niet veranderd is. Over een bevrijding waar ieder mens naar verlangt. En dat maakt dat deze geschiedenis heel dichtbij komt.

Dat is de kracht van de Bijbel. Als je die leest denk je heel vaak: 'Dit gaat over mij!'.

Preek:

dia 8

Jozef valt heel diep. Van lievelingszoon van een rijk herdersvorst komt hij in een donkere cel in een vreemd land. Jarenlang. Zijn veelkleurige kleed wordt een slavenschort.

Jozef valt heel diep.

Hoe gaat Jozef daarmee om?

In gedachten zie ik hem zitten. In een donkere gevangenis. Jarenlang. Ver van huis. Een hart vol onvervulde beloften. Door de tralies kijkt hij 's nachts omhoog naar de maan en de sterren.

Wat zou Jozef denken?

“Waar is nu die machtige Schepper? Bestaat hij wel? Die goden van de Egyptenaren lijken veel machtiger dan hij!!”.

“Wat zijn die beloften aan Abraham en aan mijn vader eigenlijk waard?”.

Wat kunnen mensen in moeilijke omstandigheden raken!

Eerst had je een bloeiend bedrijf in Damascus. Kleurrijke stoffen en geurige oliën. Familie en vrienden. En nu zit je in een opvangkamp in Griekenland.

Je had een mooi leven met je man. Maar hij kreeg corona en is zomaar weggefallen.

Wat doet dat met je?

Het kan je harder maken. Onverschillig. Verbitterd. Ongevoelig voor anderen.

Het kan je ook juist gevoeliger maken. Zachter. Invoelend. Je weet wat anderen meemaken. Je hebt het ook meegemaakt. Je werd juist zachter door de moeiten van het leven.

Ik denk aan Edith Eva Eger.

Dia 9

In 1927 geboren in een Joods-Hongaars gezin. Een sportief meisje. Mooie ballerina.

Maar in het voorjaar van 1944 wordt zij gevangen genomen met haar vader en moeder en zusje en naar Auschwitz gevoerd. Naar de gaskamers. Omdat ze goed kon dansen -ze heeft zelfs nog voor dr. Mengele gedanst- overleefde ze het kamp en de oorlog.

Ze werd teruggevonden tussen de lijken. Ziek. Verzwakt. Zwaar getraumatiseerd.

Maar: Edith wilde niet haar hele leven gevangen zitten in het slachtofferschap. Ze koos ervoor om innerlijk vrij te zijn. Ze verloor haar geloof niet, zoals vele anderen. Omdat ze zag, dat niet God de leiding had in Auschwitz, maar mensen. Ze bleef op hem vertrouwen. Koos ervoor om geen slachtoffer te zijn.

Zo schreef ze haar boek “De keuze”. Ze was toen al 91 jaar.

Dia 10

Het lijden heeft haar gevoelig gemaakt. Zacht.

Hoe ging dat bij Jozef?

Want hij had makkelijk verbitterd kunnen raken. Als slaaf verkocht door zijn eigen broers. Ver van zijn vader. Hij had ervoor gekozen om niet naar bed te gaan met de vrouw van zijn heer, maar hij zat nu al jaren in een donkere gevangenis, terwijl die vrouw haar luxe leventje mocht blijven leiden!

Wat een onrecht! Hij zit op het dieptepunt van zijn leven.

Maar wat doet Jozef?

Hij wordt niet hard en verbitterd. Hij loopt niet om zich heen te slaan.

Nee, hij komt door zijn gedrag in de gunst van de gevangenvaarder. De HERE zegent Jozef.

Zo bedient hij op een dag ook de schenker en de bakker, die met hem gevangen zitten. Allebei voor een misdaad tegen de Farao.

In dit land van wantrouwen krijgt Jozef het vertrouwen van de gevangenvaarder. Hij krijgt zelfs de leiding over alle gevangenen in over het werk dat zij deden. Stel je voor!

Zo zorgt Jozef ook voor hun eten. Elke dag komt hij bij ze langs.

Maar, dan lezen we iets bijzonders.

Dia 11

Er staat: “Toen Jozef de volgende morgen bij hen kwam, viel het hem op, dat zij er slecht uitzagen.

‘Waarom kijk je vandaag zo somber?, vroeg hij aan de hovelingen van de Farao, die samen met hem in de gevangenis van zijn meester zaten.’”

Dit vertelt iets over Jozef.

Ondanks de narigheid die hem overkomen is en het onrecht, is hij niet alleen maar met zichzelf bezig. Vol wrok over al het onrecht dat hem is aangedaan.

Nee, hij komt bij die arme mannen en ziet hen. Kijkt hen aan. Ziet hun angst.

Hoe vaak kijken mensen echt naar anderen? Zien mensen het verdriet en willen ze dat ook zien?

Vaak zeggen we, dat we al genoeg op ons eigen bordje hebben.

Wat mooi als iemand je aankijkt en aan je vraagt: "Waarom kijk je zo somber? Hoe gaat het met je?".

Wat een verschil kan zo'n vraag maken!

Het doet mij denken aan Jezus, die ook de mensen echt zag.

Zoals bij die verlamde man in Jeruzalem. Al 39 jaar ligt hij in het ziekenhuis Bethesda. Maar niemand, die zich om hem bekommert.

Dan komt op een dag Jezus langs. En dan staat er: "En Jezus zag hem liggen"!

Dia 12

Daar begint het wonder: "Jezus zag hem".

Jezus loopt niet aan hem voorbij omdat hij al genoeg op zijn bordje heeft.

Nee, Hij ziet hem en vraagt: "Wil je genezen worden?". En geneest hem. Geeft hem een heel nieuw leven. Jezus zag hem liggen.

Hij ziet ons liggen. Hij ziet de pijn in een wereld vol kwaad. Hij ziet de macht die satan over mensen heeft gekregen. Hij ziet onze onmacht. Onze onwil ook vaak.

Hij is op weg naar Golgotha. Geboren om te sterven. Hij legde al zijn hemelse macht af als een kleed en wordt een slaaf. Hij buigt.

De schenker en de bakker vertellen hun droom. En Jozef luistert.

Dia 13

Meer kan hij ook niet.

Misschien dacht hij wel terug aan zijn eigen dromen. Over de korenschoven van zijn broers, die bogen voor die ene schoof, de schoof van Jozef. Of over de zon, de maan en de sterren, die bogen voor de ster van Jozef. Maar al die dromen bleken bedrog. Niemand buigt voor Jozef in dat verre Egypte. En zijn vader en zijn broers al helemaal niet.

Dat zegt hij ook: 'Alleen God kan dromen uitleggen'.

In onze tijd hebben we weinig met dromen.

Door wetenschappelijk onderzoek weten we dat we dromen als we slapen. We verwerken dan onbewust alles wat we die dagen mee hebben gemaakt of waar je naar verlangt.

Onze hersenen kunnen in alle rust 'resetten'. En als we wakker worden, hebben we alles weer een beetje op een rij.

Soms, als je licht slaapt, maak je zo'n droom nog een beetje mee. Soms kun je het vertellen.

Dromen kunnen ook nachtmerries zijn. Dromen we heel helder van de pijn die ons is aangedaan. Zijn we weer in het concentratiekamp en zien we die wrede bewaker. Of we beleven weer dat we bijna verdrinken. Beleven we een enge film opnieuw.

Door dromen verwerken onze hersenen, wat we beleefd hebben.

In de tijd van Jozef waren dromen erg belangrijk. Dromen konden boodschappen van de goden zijn.

Je had daarom ook speciale droomuitleggers. Vaak priesters, die in contact met de goden stonden.

Of magiërs en geleerden, die meer wisten van de wereld van de goden dan jij.

Een wereld vol bedrog en geldverdienen. Dat voel je wel.

Wij hadden op TV ook lang Astro-TV. Kon je weten hoe je toekomst eruit zou zien.

Zolang je betaalde, natuurlijk.

Soms zie je in de Bijbel, dat God gebruikt maakt van deze taal. Hij spreekt dan mensen aan in de taal die ze zo graag spreken en waar ze in geloven.

Straks, als Jezus geboren is in Bethlehem, zal hij ook de magiërs uit het oosten in hun eigen taal aanspreken: zij bestudeerden de sterren en dachten zo de wil van de goden af te lezen. Het waren astrologen. Astro-TV in die dagen.

Totdat de almachtige God een nieuwe ster op hun netvlies zet. Een nieuwe ster die in hun ogen vertelt over de geboorte van een nieuwe koning. En ze pakken hun kamelen en gaan op zoek. God spreekt hen aan in hun eigen heidense taal en leidt hen naar de waarheid. Een kind in een voerbak.

Dia 13

Zo spreekt God die schenker en de bakker en straks ook de Farao aan in hun eigen heidense taal: door hun dromen. En hij geeft Jozef het inzicht om die dromen ook uit te leggen.

Door Jozef leidt hij die dromers naar de waarheid: de schenker mag weer wijn schenken voor de Farao, maar de bakker wordt alsnog veroordeeld en gedood.

En Jozef zelf?

Hij wordt vergeten. Het was maar een slaaf. Als de gevangenisdeur achter hem dichtslaat, vergeet de schenker Jozef. Het mooie leven aan het hof voert hem mee. Het verdrijft de donkere tijd in de gevangenis.

Maar we kennen het verhaal: na twee jaar krijgt de Farao een macabere droom. Over vette en magere koeien, die uit de Nijl opkomen en over mooie, volle korenaren en dorre korenaren op de akker. En, erger, die koeien en schoven eten elkaar op.

Een nachtmerrie voor een Farao in het land van de Nijl en akkers vol graan.

De Farao is bang.

En hij wordt nog banger. Want hij snapt de dromen zelf niet, maar ook zijn eigen magiërs en geleerden weten de betekenis niet! Wat gaat er gebeuren?

En dan denkt de schenker terug aan Jozef.

Jozef wordt opgehaald uit de gevangenis en zo staat er een vreemde Hebreeuwse slaaf, een bajesklant, voor de machtige Farao en legt zijn droom uit. Over de zeven jaren van overvloed die eraan komen. Over de zeven magere jaren, die zullen volgen. Jaren van honger voor de hele regio.

En de Farao gelooft Jozef. Hij vertrouwt Jozef zelfs zo, dat hij hem tot onderkoning maakt. Jozef krijgt de leiding over het Delta-project. Hij krijgt zelfs een nieuwe naam: "Safenat-Paneach".

Dat betekent waarschijnlijk: "Behouder van het leven" of "redder van het leven".

Stel je voor: een jongen uit Kanaän, een Hebreëer, een slaaf, een veroordeelde, word onderkoning in Egypte! Vlak onder de Farao, de zoon van Ra, de zonnegod.

Hoe kan dat!

Jozef weet het. Het geheim van zijn leven is God. Hij durft dat geheim ook te noemen: "Is de uitleg van dromen niet aan God...?". God maakt het verschil.

Daarom laat hij de God van zijn vaders niet los, maar klampt Jozef zich vast. Door hem wordt hij niet wanhopig. Jozef herkent zijn zegen.

We leren van Jozef, dat als je weet dat God je liefheeft en vóór jou is, dan heb je houvast. Ook al is je leven zwaar. Iemand zei een keer: "Ik heb het liever moeilijk mét God, dan zonder God".

Jozef weet het.

Maar: hoe weten die Egyptenaren dat? Hoe kan zo'n vreemdeling bij hen zelfs onderkoning worden? Een jongen met een andere taal. Met een slavenschort en een verdacht avontuur met de vrouw van een van de legerleiders?

Omdat Jozef een zegel met zich meedraagt.

Hij kon de dromen van de schenker en de bakker uitleggen. En de uitleg klopte. De schenker is zelf het levende bewijs.

Jozef draagt het zegel van de waarheid met zich mee.

Straks vieren we kerstfeest.

Dia 13

In gedachten staan we stil bij de kribbe. Bij baby Jezus. Een kind in een stal. In een voerbak.

Geen kleurige godheid uit de hemel, maar een mens als wij.

En de Bijbel zegt over hem, dat hij de 'behouder van het leven' is. Onze Safnath Paneach.

Maar: hoe weet ik dat?

Dat, die baby in de kribbe, die man aan het kruis, de 'redder van het leven' is? Die Hebreëer?

Het lijkt allemaal zo zwak. Zo alledaags.

Hoe kan dat kind de wereld bevrijden? Hoe kan hij mij bevrijden en nieuwe leven geven?

Omdat er een zegel aan die voerbak hangt. Het zegel van de waarheid.

Een zegel werd eeuwenlang gebruikt als teken van de waarheid.

Dia 14

Een koning stuurde een brief en drukte zijn zegelring in de rode lak op de brief. Zo wist je zeker, dat dit een brief van de koning was.

Onder contracten werd een rood lakzegel gehangen. Dan wist je: dit contract is echt.

Zo hing er aan de kribbe en aan het kruis een zegel. Het zegel van de waarheid.

Wat is dit zegel?

Het is het zegel van de profetie.

Al eeuwen voor de geboorte van Jezus vertelt God zelf over de komst van de 'Redder van het leven'.

Aan Adam en Eva vertelt hij, dat het een zoon van Eva zal zijn. Een mensenkind dus.

Hij vertelt aan Abraham, dat de Messias uit het volk Israël zal voortkomen.

Hij vertelt aan David, dat de Messias een zoon van hem zal zijn.

Door de profeet Micha, dat hij in Bethlehem geboren zal worden.

Door Jesaja, dat de Messias een knecht zal zijn. Een slaaf. Een mens zonder schoonheid. Een man, die door mensen zal worden veracht. Een mens, die ziekte kent en lijden. Die vernederd wordt en geslagen. Doorboord. Als een lam wordt hij geofferd.

Engelen komen Maria vertellen over het Kind, dat zij mag dragen.

In een droom komt God naar Jozef toe en vertelt over het heilige kind dat Maria mag dragen.

Jezus vertelt zelf over het kruis en de opstanding.

Kort gezegd: Jezus is voorzegd.

Dia 15

Aan zijn kribbe en zijn kruis hangt het waarheidszegel van de profetie.

Boeddha is een keer zijn leer over verlichting gaan prediken.

Mohammed schreef zijn Koran en greep het zwaard.

Maar Jezus is voorzegd.

Hij is opgestaan uit de dood.

Hij is de weg naar het nieuwe leven dat God heeft beloofd.

Dia 16

Tot slot: In dit leven kan het lijden, het kwaad dat je overkomt, je hard maken. Verbitterd.

Dezelfde moeilijkheden en pijn kunnen je ook zacht maken en gevoelig.

Zoals Jozef en Jezus en Edith Eva Eger.

Want zij wisten, dat niet God de bron van het kwaad is.

De duivel is de leugenaar en de moordenaar vanaf het Paradijs. Mensen doen mensen kwaad.

God is de bron van de liefde en het leven. Dat heeft Hij vooral door Jezus laten zien.

Hij slaat door zijn Heilige Geest die bron ook in je eigen hart. Je hart wordt een bron vol levend water.

Als je hem hebt leren kennen, ga je omhoog kijken. Verlangen naar het leven, dat Hij heeft beloofd.

Je wordt gevoelig voor het lijden van anderen.

Je vraagt aan hen: "Hoe gaat het met je?! Waarom ben je zo triest?"

Je gaat mensen steunen. Zorgen.

De sleutel is de liefde van God voor jou.

Amen.